

Bouwen en wonen in het landelijk gebied kan, mits goed aangepakt, positieve landschappelijke, economische en sociale gevolgen hebben. Dat is de centrale gedachte in het project Nieuwe Dorpen van InnovatieNetwerk. In het kader van dit project zijn drie essays geschreven. Deze beschrijven sociale innovaties op het platteland, de economische betekenis van wonen en manieren om de werkgelegenheid op het platteland te bevorderen¹. Deze flyer biedt een korte samenvatting van de inhoud van deze essays, met name gericht op de aanbevelingen die worden gedaan. Deze spelen tijdens de bijeenkomst 'Vitaliteit van Plattelandskernen' een belangrijke rol.

Essay 1: Sociale innovaties op het platteland

Het essay beoogt niet alleen te laten zien hoe het landelijk gebied er in sociaal opzicht voor staat, maar biedt ook een doorkijk naar de toekomst in het licht van het concept Nieuwe Dorpen. Daartoe is nauwkeurig in beeld gebracht welke sociale kwesties zich op het platteland voordoen en welke oplossingen daarvoor worden aangewend.

Op basis van de analyse van een aantal succesvolle sociale innovaties komen de auteurs onder andere tot de volgende aanbevelingen (hier kort samengevat):

- Durf tegen de trend in te gaan, dus leg je niet neer bij bijvoorbeeld het verdwijnen van voorzieningen als gevolg van schaalvergroting;
- Ga voorbij aan klassieke tegenstellingen, zoek naar slimme ongewone combinaties;
- Leer ook van het verleden, sommige oplossingen uit het verleden laten zich verrassend goed vertalen naar de actualiteit;
- Ontwikkel een brengfunctie (de rondrijdende servicebus en dergelijke);
- Initieer, stimuleer en faciliteer, omarm innovatieve ideeën van organisaties, verenigingen of ondernemers en sla samen de weg naar realisatie in;
- Reik fysieke en bestuurlijke ruimte aan.

Essay 2: De economische betekenis van landelijk wonen

Het essay laat zien dat extra bouwproductie en bestedingen van nieuwe inwoners extra werkgelegenheid in het landelijk gebied kunnen genereren. De veelgenoemde vuistregel dat elke drie huishoudens één arbeidsplaats genereren blijkt te strikt; de verhouding varieert van 3:1 tot 10:1. In het laatste geval zijn er dus tien huishoudens nodig voor één arbeidsplaats. Overigens genereert extra woningbouw alleen een positief economisch effect wanneer er zich als gevolg van deze bouw nieuwkomers in de regio vestigen (direct of via doorstroom).

InnovatieNetwerk

InnovatieNetwerk is een onafhankelijk netwerk van vernieuwingsgezinde personen. De mensen die in het netwerk samenwerken komen uit bedrijven, maatschappelijke organisaties, kennisinstellingen en overheden. InnovatieNetwerk is ingesteld door de rijksoverheid in samenspraak met de andere genoemde partijen. InnovatieNetwerk initieert en begeleidt systeeminnovaties op het gebied van de groene ruimte, voedsel, water, duurzame landbouw, vernieuwing van instituties en dergelijke. Het netwerk bestaat uit een groot aantal groepen rond thema's en projecten. Het wordt ondersteund door een bestuur en een bureau van circa 13 medewerkers.

lees meer op

<http://www.agro.nl/innovatienetwerk>

Uit het essay blijkt ook dat de bestedingen van nieuwkomers verschillen per groep. De hoogste bestedingen worden gedaan door de volgende groepen: zelfstandige ondernemers met een bedrijf aan huis, gezinnen met jonge kinderen, gezinnen zonder auto en gezinnen met een modaal inkomen. Als het gaat om het maximaliseren van de bestedingen zou men zich dus vooral op deze groepen kunnen richten. Ook moet er voor gezorgd worden dat er mogelijkheden zijn voor bestedingen, bijvoorbeeld door een aanbod van concurrerende winkels. Het effect van de bestedingen kan worden vergroot indien men er in slaagt het extra werk (bijvoorbeeld winkelpersoneel) door lokale werkzoekenden te laten uitvoeren.

¹ Sociale innovaties op het platteland. Bouwstenen voor de ontwikkeling van Nieuwe Dorpen. Radboud Engbersen (NIZW) en Matthijs Uyterlinde (de Architecten Cie.), met medewerking van Astrid van der Kooij (NIZW), Wiebe Blauw (NIZW) en Ard Sprinkhuizen (NIZW), InnovatieNetwerkrapport nr. 05.2.117, Utrecht, december 2005; De economische betekenis van landelijk wonen. Drs. D. Buckers, Laagland'advies, Amersfoort, Drs. G.J. van Bork, ECORYS, Rotterdam Dr.ir. F.A. van der Zee, ECORYS, Rotterdam, InnovatieNetwerkrapport nr. 05.2.093, Utrecht, maart 2005; Platteland en werkgelegenheid. Dirk Strijker (RUG) en Ida Terluin (LEI), InnovatieNetwerkrapport nr. 05.02.098, Utrecht, mei 2005.

Essay 3: Platteland en werkgelegenheid

Twee vragen staan centraal in dit essay: a. Hoe kan de werkgelegenheid in rurale arbeidsmarktgebieden gestimuleerd worden? b. Op welke locaties kan dit het beste gebeuren?

Ten aanzien van de eerste vraag komen de auteurs tot de volgende aanbevelingen:

- Werk gemeentelijk samen, omdat arbeidsmarktgebieden doorgaans meerdere gemeenten omvatten;
- Denk mondiaal (of in elk geval internationaal) en handel lokaal;
- Verbeter de scholing, vaardigheden en houding van lokale actoren om in te spelen op de kansen die er zijn;
- Versterk de samenwerking tussen lokale actoren en tussen actoren binnen en buiten de regio;
- Schep bestuurlijke ruimte voor initiatieven van onderop;
- Maak een integraal plan voor de regio.

Ten aanzien van de vraag op welke locaties de werkgelegenheid het beste gestimuleerd kan worden is gekeken naar drie mogelijkheden: grote kernen, kleine kernen of het landelijk gebied. De conclusie van de auteurs is dat investeringen in grote kernen en transportassen de grootste werkgelegenheidseffecten hebben.

De complete essays worden u uitgereikt tijdens de bijeenkomst. Mocht u deze eerder willen doorlezen, dan kunt u deze opvragen bij InnovatieNetwerk Groene Ruimte en Agrocluster, mevr. J.A. Monkou (tel: 070 3785954, e-mail: j.a.monkou@innonet.agro.nl) of downloaden van onze website: <http://www.agro.nl/innovatienetwerk/gr/publicaties.html>